

Lokale tannskader

7 semester

Asbjørn Jokstad
Institutt for Klinisk Odontologi

Lokale tannskader

- Medfødte defekter
    - Genrelatert
    - Hypoplasier
  - Erhvervede defekter
    - Under tanddannelse
      - Dental fluorose
      - Misfarginger (eks. tetracyclin)
    - Misfarginger
    - Skader / traumer
    - Sykdomsrelatert - karies
    - Substanstap
      - erosjon
      - abrasjon
      - attrisjon
- Tribologiske mekanismer

Medfødte hardvevsdefekter

- Dentinogenesis imperfecta
  - Tennene er relativt normale ved erupsjon.
  - Etterhvert mer og mer translusente og gule, blårosa, brunaktige eller gråbrune.
  - Emaljen kan skalle av med påfølgende kraftig misfarging av eksponert dentin.
- Amelogenesis imperfecta 2 typer:
  - Hypoplastisk: Tennene er glatte og skinnende. Fargen gulrød, rødlig eller brun.
  - Hypomineralisert: Fargen kan variere mellom kalkvit, gul, rød og svart. Emaljen kan etterhvert skalle av.
- Lokale hypoplasier

Erhvervede defekter under tanndannelse
Dental fluorose

Forårsaket av for høyt inntak av fluor.
Overflaten inkluderer alt fra opake lyse
flekker til gulbrune flekker.

Erhvervede defekter under tanndannelse
Tetracyclin

Kompleksdannelse mellom medikament og
emalje proteiner under tannutviklingen. En kur på
selv bare en uke kan gi kraftig misfarging.
Tennene er alt fra lys til mørk gule.
Karakteristisk fluorescens i UV lys.
Ofte mørke cervikalt på grunn av tynn emalje.

Overflatemisfarginger -

Nathoo 1997

N1-type colored material (chromogen) binds to the tooth surface. The color of the chromogen is similar to that of dental stains caused by tea, coffee, wine, chromogenic bacteria, and metals.

N2-type colored material changes color after binding to the tooth. The stains actually are N1-type food stains that darken with time.

N3-type colorless material or prechromogen binds to the tooth and undergoes a chemical reaction to cause a stain. N3-type stains are caused by carbohydrate-rich foods (eg, apples, potatoes), stannous fluoride, and chlorhexidine.

Misfarginger

- **Traume:** I tidlige stadier etter traume kan det oppstå misfarging på grunn av indre pulpablødning, med retensjon av porfyriner og jern i hardvevet. Misfargingene kan være reversible eller vedvare uten at pulpa nødvendigvis nekrotiserer.
- **Pulpanekrose** medfører som regel misfarging, men ikke alltid.
- **Andre årsaker**
  - nedbrytningprodukter fra fyllingsmaterialer,
  - ulike blødersykdommer eller iatrogene og hittil ukjente årsaker, ofte med bakgrunn i sykkelige tilstander i barnealderen. Mest kjent som årsak er langvarig hepatitt.

Blekemetoder

TYPE OF PRODUCT OR METHOD	ACTIVE AGENTS	INDICATIONS FOR USE
Internal Bleaching—In-Office or Walking	Na perborate or 35 % hydrogen peroxide	Endodontically treated teeth
External Bleaching—In-Office One to Three Visits	30 - 38 % hydrogen peroxide, alone or with heat or light	Single or multiple discolored teeth
Custom Bleaching Trays Worn by Patient Daily for Two to Six Weeks	10 % carbamide peroxide	Multiple teeth and entire arches, most effective for yellow or brown discoloration; may be effective for tetracycline staining with longer use
Brushing With Whitening Toothpaste	Abrasives	Surface staining
Microabrasion Followed by Neutral Sodium Fluoride Applications	Abrasives and HCl up to 36 %	Isolated brown or white discolorations of shallow depth in enamel
Microabrasion Followed by Custom Tray Bleaching	Abrasives and acid; 10 % carbamide peroxide	White discoloration on yellowish teeth

---

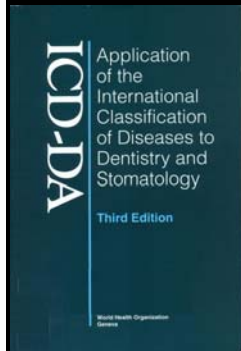

Skader /traumer (ICD-DA, WHO, 1995)

- S02.5 Brudd i tann
- S02.50 Kronefraktur i emalje
  - S02.51 Kronefraktur i emalje+dentin
  - S02.52 Kronefraktur til pulpa
  - S02.53 Rotfraktur
  - S02.54 Krone og rotfraktur
  - S02.57 Multiple tannfrakturer
  - S02.59 Tannfraktur, uspesifisert

Skader på tannvev, klassifikasjon

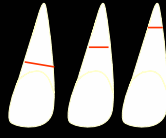
Type kronefraktur:

Type krone-rotfraktur:

Type rotfraktur:

Karies

Akutt :

- lyse, lite misfargede, hvitlig - mattet emalje
- bløte
- lys brun dentinlesjone
- ingen sekundærdentin
- diffuse begrensninger

Kronisk :

- mørkere lesjoner
- blankere overflate
- avgrensede
- sekundærdentindannelse

Karies

- **Primærkaries:**
  - første lesjon, ny lesjon
- **Sekundærkaries:**
  - forbundet med en eksisterende fylling
    - kantlesjon
    - vegglesjon
    - caries clausa

Substanstap - abrasjon

Forårsaket av fremmedobjekter (eks. tannbørste)
Kantete former, blanke slitefasetter

Substanstap - attrisjon

- Tannslitasje tann mot tann
- Blanke fasetter
  - Cuspetopper

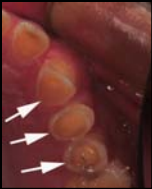

Substanstap - erosjon

- Forårsaket av sure produkter / salivas betydning?
- matte lesjoner
  - diffuse begrensninger
  - fyllinger "rager" over flatene
  - avrundede former

Attrisjon vs Erosjon

Substanstap gingivalt- diagnostikk ? kombinasjoner?

Sted:	Ling./Bucc.	Bucc.	Bucc.
Form:	U-form	Kileform	V-form
Kant:	Glatt	Skarp	Skarp (aot. sub-ging.)
Emalje:	Glatt ofte polert	Glatt eller noe ru	Ru

Erosjon?
Fremmedobjekt?
Tanngnissing? (Abfraksjon)

Substanstap -oftest kombinasjon
